

Анес Мартен-Люган

Щастливите хора
четат и пият кафе

Френски
бестселър

ера

Анес Мартен-Люган

**Щастливите хора
четат и пият кафе**

Les Gens Heureux Lisent Et Boivent Du Café

© Agnes Martin-Lugand, 2012.

© Editions Michel Lafon, 2013.

Published by arrangement with Literary Agency “Agence de l’Est”. All rights reserved.

© Весела Шумакова – превод от френски език

© Анелия Калева – худ. оформление на корицата

© Издателство ЕРА, София, 2014

ISBN 978-954-389-272-3

ЕРА

На Гийом и Симон-Адероу, моят живот

Разчитаме, че ще бъде превъзмогнат след известно време, и смятаме, че ще бъде неуместно и дори вредно да го смущаваме.

Зигмунд Фройд за траура,
в „Траур и тъга”, „Метапсихология”

1.

- Мамо, моля те?
- Клара, казах не.
- Хайде, Диан! Нека да дойде с мен.
- Колен, не мисли, че съм глупава. Ако Клара дойде с теб, вие ще се влачите и ще заминем във ваканция с три дни закъснение.
- Ела с нас, ти ще ни контролираш!
- Как ли пък не. Не си ли видял колко още неща има да се правят?
- Още една причина Клара да дойде с мен, ти ще си вършиш работата спокойно.
- Мамо!
- Хубаво, много добре. Хайде! Изчезвайте! Не искам да ви виждам повече.
- Те тръгнаха, вдигайки врява по стълбите.
- Научих, че още са се правели на шутове в колата, когато камионът ги е блъснал. Казах си, че са умрели, забавлявайки се. Искаше ми се да съм с тях.

И от една година си повтарях ежедневно, че бих предпочела да умра с тях. Но моето сърце биеше упорито. И ме поддържаше жива. За мое най-голямо нещастие.

Отпуснала се на канапето, гледах втренчено кълбата дим от цигарата ми, когато входната врата се отвори. Феликс вече не чакаше покана, за да дойде у дома. Изгърсваше се ей-така, без да предупреди. Идваше всеки ден. Как можах да му оставя ключове?

Влизането му ме стресна и пепелта се изсипа върху пижамата ми. С едно духване я изпратих на пода. За да не го видя как се залавя за ежедневното си домакинстване, аз тръгнах към кухнята, за да се заредя отново с кофеин.

Като се върнах, нищо не се беше променило. Пепелниците все така преливаха; празните чаши, кутиите от храна за вкъщи и бутилките още бяха на ниската масичка. Феликс беше седнал с кръсотосани крака и ме гледаше втренчено. Смутих се за част от секундата, като го видях толкова сериозен, но най-много ме изненада облеклото му. Защо беше с костюм? Какво беше направил с вечните си скъсани дънки и прилепнали тениски?

– Къде отиваш в този вид? На сватба или на погребение?

– Колко е часът?

– Това не е отговорът на моя въпрос. Не ми пука колко е часът. Дегизирал си се така, за да сваляш някое златокъдро момче?

– Бих предпочел. Два часът следобед е; трябва да се измиеш и да се облечеш. Не можеш да отидеш там в това състояние.

– Къде искаш да ходя?

– Побързай. Твоите родители и родителите на Колен ще ни чакат. Трябва да бъдем там до час.

Изтръпнах, ръцете ми се разтрепераха, гърлото ми се сви от притеснение.

– И дума не може да става, аз няма да ходя на гробището. Чуваш ли ме?

– Заради тях – ми каза той нежно. – Ела да им отдадеш почит, днес ти трябва да отидеш там. Навърши се една година; всички ще те подкрепят.

– Не искам подкрепа от никого. Отказвам да отида на тази тъпа възпоменателна церемония. Да не мислите, че желая да чествам смъртта им?

Гласът ми затрепери и първите сълзи за деня потекоха. През мъглата видях Феликс да става и да се приближава към мен. Ръцете му ме обгърнаха и той ме притисна силно към гърдите си.

– Диан, ела заради тях, моля те!

Аз го отблъснах грубо.

– Казах ти, не, оглушал ли си? Напусни дома ми! – изкрещях, като го видях да пристъпва към мен.

Изтичах в стаята си. Макар че ръцете ми трепереха, успях да се заключа два пъти. Свлякох се пред вратата и свих колене към гърдите си. Тишината, която се беше възцарила в апартамента, беше нарушена от въздишката на Феликс.

– Ще мина пак вечерта.

– Не искам повече да те виждам.

– Постарай се поне да се измиеш, иначе аз ще те набутам под душа.

Стъпките му се отдалечиха и затръшването на вратата ми показа, че той най-после си е тръгнал.

Останах смазана, опряла глава в коленете, докато погледът ми се спря на леглото. Едва се придвижих към него. Покатерих се отгоре и се увих с одеялото. Обонянието ми, както всеки път, когато се скривах там, започна да търси миризмата на Колен. Накрая тя се беше изгубила, макар че аз не бях сменяла чаршафите. Искях още да го усещам. Искях да забравя миризмата на болница, на смърт, която се беше просмукала в кожата му последния път, когато зарових главата си във врата му.

Искях да спя, сънят щеше да ме накара да забравя.

Година преди това, когато пристигнах в спешното отделение заедно с Феликс, ми съобщиха, че е прекалено късно, че дъщеря ми е починала в линейката. Лекарите ми дадоха само време да повърна, преди да ми съобщят, че вече е само въпрос на минути или в най-добрия случай на няколко часа за Колен. Ако искам да се сбогувам с него, не бива да губя време. Прииска ми се да пиция, да им извикам, че ме лъжат, но не бях в състояние да издам и звук. Преживявах истински кошмар, искаше ми се да вярвам, че ще се събудя. Но една медицинска сестра ни поведе към стаичката, където беше настанен Колен. Всяка дума, всеки жест от момента, в който влязох в това помещение, са запечатани в паметта ми. Колен лежеше там, свързан с куп шумни, мигащи апарати. Тялото му едва помръд-

ваше, лицето му беше в синини. Останах като парализирана няколко минути пред този спектакъл. Феликс ме беше последвал и неговото присъствие ми помогна да не рухна. Колен леко обърна глава към мен, очите му се впиха в моите. Той намери сили едва забележимо да се усмихне. Това помогна да се приближа към него. Аз хванах ръката му, той стисна моята.

– Ти би трябвало да си с Клара – ми каза с усилие.

– Колен, Клара е...

– Тя е в операционната – прекъсна ме Феликс.

Вдигнах глава към него. Той се усмихваше на Колен, избягвайки погледа ми. Ушите ми забучаха, всяка частица от тялото ми затрепери, погледът ми се премрежи. Усетих ръката на Колен да стиска по-силно моята. Гледах го, докато той слушаше как Феликс му разказва какви са новините около Клара и му обяснява, че тя ще се оправи. Тази лъжа ме върна грубо към действителността. С пресекващ глас Колен каза, че не видял камиона, защото пеел с Клара. Аз не бях в състояние да говоря. Наведох се към него, прокарах ръка през косата му, по челото. Той обърна лице пак към мен. През сълзите не виждах ясно лицето му, той вече беше започнал да изчезва. Задушавах се. Той вдигна ръка, за да я постави върху бузата ми.

– Шшшшт, любов моя – ми каза. – Успокой се, нали чу Феликс; Клара ще има нужда от теб.

Не успях да избегна неговия поглед, пълен с надежда за нашата дъщеря.

– А ти? – успях да изрека.

– Тя е важната – отвърна той, изтривайки сълза върху бузата ми.

Риданията ме задушаваша, подпрях лицето си на още топлата му длан. Той беше още тук. Още. Аз се хванах за това.

– Колен, не мога да те изгубя – прошепнах.

– Ти не си съвсем сама, имаш Клара и Феликс със сигурност ще се занимава с вас.

Поклатих глава, без да се осмеля да го погледна.

– Любов моя, всичко ще бъде наред, ти ще бъдеш смела заради нашата дъщеря...

Гласът му внезапно пресекна, аз се паникьосах и вдигнах глава. Той изглеждаше толкова уморен. Беше изчерпал последните си сили за мен както винаги. Притиснах се към него, за да го целуна, той отговори с малкото животно, който му беше останал. После легнах до него, помогнах му да сложи главата си върху мен. Докато беше в ръцете ми, не можеше да ме изостави. Колен ми прошепна за последен път, че ме обича, едва успях да му отговоря, преди да заспи спокойно. Останах няколко часа така, притискайки го към себе си, люлях го, целувах го, вдишвах миризмата му. Родителите ми се опитаха да ме накарат да си тръгна, аз се разпищях. Тези на Колен дойдоха да видят сина си, аз не им дадох да го докоснат. Той беше само мой. Търпението на Феликс накрая успя да ме накара да отстъпя. Той ме успокояваше, без да бърза. После ми припомни, че трябва да се сбогувам и с Клара. Моята дъщеря винаги е била единственото същество на тази земя, което е могло да ме раздели с Колен. Смъртта не беше променила нищо. Ръцете

ми се разтвориха и пуснаха тялото му. Докоснах за последен път с устни неговите и тръгнах.

Мъглата ме обгърна по пътя, който ме водеше към Клара. Реагирах едва пред вратата.

– Не – казах на Феликс. – Не мога.

– Диан, ти трябва да я видиш.

Без да откъсвам поглед от вратата, аз отстъпих няколко крачки и хукнах по болничните коридори. Отказах да видя мъртвата си дъщеря. Искях да си спомням само усмивката ѝ, разрошените ѝ руси букли, които се виеха около лицето ѝ, и искрящите ѝ от лукавство очи – така изглеждаше сутринта, когато тръгна с баща си.

Днес, както вече цяла година, тишината господстваше в нашия апартамент. Вече нямаше музика, нямаше смях, нямаше безкрайни разговори.

Краката ми сами ме отведоха към стаята на Клара. Всичко в нея е розово. От мига, в който научих, че ще имаме дъщеря, реших, че стаята ѝ ще бъде в този цвят. Колен използва толкова хитрости, за да ме накара да променя мнението си. Аз не отстъпих.

Не съм пипнала нищо; нито свитото ѝ на топка одеяло, нито разхвърляните ѝ в четирите ъгъла играчки, нито нощницата ѝ на земята, нито малкия ѝ куфар на колелца, където беше сложила куклите си за ваканцията. Две плюшени играчки не бяха вече там, любимата, с която беше тръгнала, и тази, с която аз спях.

Затворих вратата и тихо поех към дрешника на Колен. Грабнах от там една нова риза.

Тъкмо се бях затворила в банята, за да си взема душ, когато чух Феликс да се връща. В помещението един голям чаршаф покриваше огледалото, всички етажерки бяха празни с изключение на пишенцата с парфюм на Колен. Никакви женски глезотии, никакви гримове, никакви кремове, никакви бижута.

Студентите плочки не ме накараха да реагирам, не ми пукаше. Водата течеше по тялото ми, без да ми помогне да се почувствам по-добре. Напълних ръката си с ягодовия шампоан на Клара. Сладникавата миризма изтръгна от очите ми няколко сълзи, примесени с болезнена утеха.

Ритуалът ми можеше да започне. Напръсках се с парфюма на Колен – първи защитен слой. Закопчях ризата – втори слой. Нахлузих суичъра му с качулка – трети слой. Завързах си мократа коса, за да запазя миризмата на ягода – четвърти слой.

В салона моите отпадъци бяха изчезнали, прозорците бяха отворени, а в кухнята изглежда беше се провело сражение. Преди да отида при Феликс, аз затворих отново жилището. Полумракът беше най-добрият ми приятел.

Феликс гледаше в хладилника. Аз се подпрях на рамката на вратата, за да го наблюдавам. Той беше сложил отново униформата си и поклащаше задник, подсвирквайки си.

– Мога ли да знам на какво се дължи доброто ти настроение?

– На миналата нощ. Нека приготвя вечерята и ще ти разкажа всичко.

Той се обърна към мен и ме загледа втренчено. Приблужи се и си пое дълбоко дъх няколко пъти.

– Спри да ме душиш като куче – му казах аз.

– Ще трябва да престанеш с това.

– От какво се оплакваш? Измих се.

– Това не е някакъв лукс.

Той ме целуна по бузата, преди да започне отново да шета.

– Откога умееш да готвиш?

– Аз не готвя, използвам микровълновата печка. Но ще трябва и да намеря нещо за ядене. Твоят хладилник е по-зле от пустинята Гоби.

– Ако си гладен, поръчай пица. Ти не можеш да сготвиш каквото и да било. Ще изпортиш дори някое замразено ястие.

– Именно затова двамата с Колен ме хранехте последните десет години. Дойде ти гениална идея, ще мога да ти отделия повече време.

Отидох и се отпуснах на канапето. Полагаше ми се разказът за фантастичната му нощ. Чаша червено вино бързо се появи пред очите ми. Феликс се настани срещу мен и ми подаде пакета си с цигари. Веднага си запалих една.

– Твоите родители ти пращат целувки.

– Толкова по-добре за тях – му отговорих, издишайки дима в лицето му.

– Те се тревожат за теб.

– Не трябва.

– Искат им се да минат да те видят.

– Не желая. Впрочем смятай се за щастливец, ти си единственият, когото още понасям.

– Аз съм незаменим, ти не можеш да се лишиш от мен.

– Феликс!

– Много добре, ако настояваш, ще ти разкажа най-подробно за снощното ми прекарване.

– О, не, всичко освен сексуалния ти живот!

– Трябва да знаеш какво искаш. Или моите шегички, или твоите родители.

– Добре, започвай, слушам те.

Феликс не се стискаше за дебелашки подробности. За него животът се свеждаше до безкраен празник, подправен с разюздана сексуалност и с консумация на вещества, които той изпробва предприемачески. След като се впусна да разказва своите истории, вече дори не чакаше да му отговоря. Говореше, говореше непрекъснато. Не спря, когато се чу звънецът.

И доставчикът научи как той е успял да накара да го поканят в леглото на един дваисетгодишен студент. Още някой, с чието възпитание се беше натоварил Феликс.

– Ако му беше видяла физиономията на миличкото сладурче тази сутрин, сети се дали не ме помоли настоятелно да се върна и да се заема с него. Домъчня ми за момчето – добави той, преструвайки се, че избърсва една сълза.

– Ти наистина си гаден.

– Аз го предупредих, но какво искаш, когато някой опита Феликс, става зависим.

Докато аз бях хапнала само два-три залъка, той щеше да се пръсне. Продължаваше да не дава признаци, че смята да си тръгва. Умълча се стран-

но, събра остатъците от храната и изчезна в кухнята.

– Диан, ти дори не ме попита как мина днес.

– Това не ме интересува.

– Прекаляваш. Как можеш да бъдеш толкова безразлична?

– Млъкни, аз не съм безразлична! Не ти позволявам да ми говориш по този начин! – изкрещях, скачайки от мястото си.

– По дяволите, погледни се, вече на нищо не приличаш. Вече нищо не правиш. Не работиш. Животът ти се свежда до това да пушиш, да пиеш и да спиш. Апартаментът ви се превърна в светилице. Не мога повече да гледам как всеки ден затъваш все повече.

– Никой не може да разбере.

– Разбира се, че може, всички разбират какво преживяваш. Но това не е причина да умреш. Измина година откакто те си отидоха, време е да живееш отново. Бори се, направи го заради Колен и Клара.

– Аз не умея да се боря, а и нямам желание за това.

– Позволи ми да ти помогна.

Не можех да понасям повече, запуших си ушите и затворих очи. Феликс ме прегърна и ме накара да седна. Пак ми се полагаше една от неговите задушавачи ласки. Изобщо не можах да разбера нуждата, която изпитваше, да ме притиска до себе си.

– Защо не излезеш с мен тази вечер? – попита той.

– Ти нищо не си разбрал – му отговорих, като неволно се притисках към него.

– Излез от дома си, срещни се с хора. Не можеш да живееш като отшелничка. Ела в „Хората“ с мен утре.

– Не ми пука за „Хората“!

– В такъв случай да отидем някъде на почивка двамата. Мога да затворя. Кварталът може да мине без нас... е, без мен за няколко седмици.

– Не ми се почива.

– Сигурен съм в обратното. Ще се смеем много двамата, аз ще се занимавам с теб денонощно. Точно това ти трябва, за да си стъпиш пак на крака.

Той не разбра ужаса ми при мисълта да ми виси на главата непрекъснато.

– Остави ме да помисля – му казах, за да го успокоя.

– Обещавах ли?

– Да, сега искам да отида да спя, върви си.

Той удари една звучна целувка по бузата ми, преди да извади мобилния си телефон от джоба. Започна да преглежда впечатляващия си списък с номера, преди да се обади на някой си Стивън, на Фред и на Алекс. Възбуден от перспективата за разгулната си вечер, той най-накрая ме изостави. Станах, запалих цигара, преди да се запътя към входната врата. Той заряза събеседника си, за да ме целуне за последен път и да ми прошепне в ухото: „До утре, но не разчитай на мен прекалено рано, вечерта ще е тежка.“

Вместо отговор аз вдигнах очи към небето. „Хората“ нямаше да отворят пак навреме утре сутрин-

та. Не можех нищо да направя по въпроса. В един друг живот аз имах литературно кафене.

Феликс ме беше изтощил. Господ знае, че го обичам, но не можех повече да го издържам.

В леглото се замислих върху думите му. Той изглеждаше решен да ме накара да се боря. Аз трябваше на всяка цена да намеря начин да му се изплъзна. Когато имаше подобна идея, нищо не можеше да го спре. Какво можех да измисля?

2.

Скоро ще стане седмица откакто той заговори за проекта „Да измъкнем Диан от депресията ѝ“. Порой от предложения кое от кое по-чудновати вече се беше стоварил върху мен. Кулминационната точка беше достигната, когато Феликс остави брошури от пътнически агенции на ниската масичка. Знаех какво подготвя – почивка на слънце с всичко, което включва това. Туристически клуб, презатлантически регати, палми, коктейли на основата на ром менте, загорели и лъщящи тела, курсове по водна гимнастика, за да се заглеждаме по тренъора – мечта на Феликс и кошмар за мен. Всички тези летовници, събрани един до друг на миниатюрен плаж или бореци се във вечерно облекло пред бюфета, ужасени от идеята, че хъркащият съсед ще открадне последната наденичка, тези хора, щастливи, че са били затворени десетина часа в самолет с крещящи хлапета около тях, от всичко това ми се искаше да повърна.

Ето защо аз се мотаех и пушех, докато гърлото ми се възпали. Сънят вече не беше убежище за мен, той беше завладян от Феликс по бански, който ме принуждава да танцувам салса в дискотека. Той нямаше да се откаже от идеята си, докато аз не се предам. Трябваше да успея да се изплъзна, да го успокоя, докато се отървавам от него. Беше изключено да остана вкъщи. Да замина, да напусна окончателно Париж – това в крайна сметка беше решението. Да намеря някое затънтено местенце, където той няма да ме последва.

Екскурзията в света на живите ставаше неизбежна, моите шкафове и моят хладилник бяха безнадеждно празни. Намирах в тях само пакети с бисквити с изтекъл срок на годност – следобедната закуска на Клара – и бирите на Колен. Взех си една от тях и я повъртах в ръце, преди да се реша да я отворя. Помирисах я както бих вдъхнала аромата на някое прочуто вино. Отпих една глътка и спомените нахлуха.

Първата ни целувка беше с вкуса на бира. Колко пъти бяхме се смели за това? Романтичността не ни задушаваше на двайсет години. Колен пиеше само тъмна бира, не обичаше светлите и винаги се питаше по каква причина ме е избрал, заради което получаваше неизменно удар по главата.

Бирата се беше намесила веднъж и в нашия избор на място за почивка. Колен пожела да замине за няколко дни в Ирландия. После твърдеше, че дъждът, вятърът и студът го накарали да се откаже. Всъщност той беше наясно с предпочитанието ми към слънцето, за да не ме принуждава да